

“Ben ayna gibiyim”

Vücudundaki tüm organları simetrik şekilde yer değiştirmiş olan yazar Süleyman Özerol, bunun bir hastalık olmadığını ve 22 bin kişide 1 görülen Situs Inversus olduğunu belirtiyor.

Belki de bir çoğumuz, ilk duyduğumuzda bunun bir hastalık olduğunu sanırız veya bir çoğumuzun haberi dahi olmamıştır. Biliyor musunuz, sizler ve bizler gibi yaşayan, tüzenlevinen, yiye içen, spor yapan ancak organları ters yönde olan insanlarda var.

Bunların organları dikey bir biçimde simetrik olarak yer değiştirmiş, kalp göğsün sağında, mide ve dalak karın bölgesinin sağında, karaciğer ve safra kesesi ise vücudun sol tarafında bulunuyor.

Tıbbi olarak, organları ters tarafta olanların her hangi bir dezavantajı olmadığını görüyoruz. Kalp riski, kalbi solda olan ile aynı. Bu durum 22 bin insanda 1 denk geliyor. Durumu düzeltmek yani organların yerini değiştirerek bildik vücutta çevirmekte imkansız. Bu güne kadar, bu konuda bir şeyler söylemek zorunda olan bilim adamlarının tüm söylemleri de yetersiz kalmış.

Bu gün röportaj köşemizde, organları tamamen ters olan ve yıllardır gazetimizde yazılarını okuduğumuz Süleyman Özerol'u konuk ediyoruz.

Araştırmalarını ve yazılarını bir tarafa bıraktık ve organlarımızın tersliğini ilk öğrendiğinde tepkisi ne oldu? Çevresindekiler, ailesi nasıl karşıladı? Organların ters yönde olması nedeniyle yaşanan zorluklar nelerdi? Hepsini, Süleyman Özerol ile konuştuk.

Özerol, yıllardır sessiz ve sedasız, kendisi gibi organları ters yönde olan insanları da araştırıp, bir kaçını bulmuş ve onların anlamlarını kitaplaştırarak, herkesi bilgilendirme gibi görevi üstlenmiş.

Her şey iyi güzel ancak, bu tip bir vücut yapısına sahip insanlara acil durumda, kalp masajı gerektiğinde, yardım için kollarını sıvayanların, kalbinin sağda attığını anlaması ve işi doğru yapması için bir belirti, bir işaret şu ana kadar bulunmuş değil. İlgi ile okuyacağımızı umduğumuz röportajımıza başlıyoruz.

TURGUT DAYAN: Organlarınızın ters yönde olduğunu ne zaman öğrendiniz?

SÜLEYMAN ÖZEROL: Su ve çamura olan düşkünlüğüm yaratıcılık-yapıcılık yanını geliştirmesine karşın hasta olmama da neden oldu. Daha bebekken kızamıktan da az çekmemişim. Karlı kış günlerinde ziyaretlere götürmüşler, derman aramışlar “bilinmeyen” hastalığıma. Belki de “Gavurgızı”, “Aman uşak, bu kızamık!” demese daha yaşımı tamamlayamadan geçecekmişim bu dünyadan. Neyse ki bir şeyler bilenler varmış da bugüne kalabilişmiş.

İlkokul ikinci sınıftaydım. Sonbaharda bronşit olduğumdan ebemle eşeklere binerek birlikte Asmaca köyüne, oradan da Arguvan'a gittik. Orada köylümüz olan bir sağlık memuru vardı. Onun evine vardık, ebem evde kaldı, sağlık memuru beni yanına alıp doktora götürdü. Doktor kulaklarına bir alet takarak göğsümden ve sırtımdan dinledi, bir süre sonra da başını kaldırarak şöyle dedi:

“Yahu Seyfi Bey, bu çocuğun kalbi sağ tarafta!”

Köylümüz olan sağlık memurunun adı Seyfi Koç'tu. O da şaşırıp bu duruma. İkisi bir süre birbirine baktılar. Demek ki “kalp” denen şey sağda olmazmış! Olsaydı hem doktor, hem sağlık memuru şaşırmaslardı bu duruma.

Seyfi Bey: “Doktor Bey, bir daha bak hele”, dedi. Doktor kulaklığını bir daha takarak muayene etti beni. Bu kez önceki kadar şaşkınlığı kalmamıştı elbette.

“Gerçekten de sağ tarafta Seyfi Bey”, dedikten sonra bana dönerek, “Oğlum senin kalbin ne tarafta?” dedi. Ben de kendisinden duyduğum için, “sağda” olduğunu söyledim. Her ikisinin de şaşkınlığı sürüyordu...

Seyfi Bey, doktorun yazdığı reçeteyi aldı, birlikte bir yere gittik, oradan da ilaçları aldı. İlaçları alırken bir de pire ilacı alması dikkatimi çekti. Demek ki iç giysilerimdeki pire boklarını gördüklerinden...

Evlerine gittik, yemek hazırlanmıştı. Ninem yanıma geldi, “Hastalığın çok kötümüş bana demediler, bir daha da suya girme ha!” dedi. Doktor, “şiddetli bronşit” demişti.

DAYAN: Organlarınızın tersliği ile ilgili ilk anınızda neler yaşadınız?

ÖZEROL: Akçadağ İlköğretmen Okulunda sözlü sınav yapılacaktı. Komutan Galip Çavuş, Hamza, babam ve ben Malatya'ya gittik. Atatürk Caddesinde Fırat Otelinde yattık. O gece yattığım yatağı ıslatmıştım. Bizden istenen heyet raporunu almak için Malatya Devlet Hastanesine gittik. Orada Adıyaman'dan gelen ve bizim gibi rapor almaya çalışan Âdem adlı birisiye tanıştık. Âdem'in gözünün birinde gözbebeğindeki beyazlık açıktan belli oluyordu. Doktor muayene ederken bir şeyler söyledi, Âdem konuşmaya başladı.

“Olsun! Ben okuyacağım!” diyordu. Yalnız başına gelmiş ve bağırarak bir “hak” arıyordu. Bunu doktorun engellememesine de istiyordu. Sonunda “sağlam” raporu aldı. Muayene sırasında komşu köylerden de arkadaşlar edindik, Akçadağ İlköğretmen okuluna gitmek üzere çarşıya döndük, otelede eşyalarımızı aldık, bir taksile yola çıktık. Yarım saat kadar sonra Kurlangıç köyünün yakınından kuzeye dönerek bir buçuk iki kilometre daha gittik ve yeşillikler içindeki okula vardık. İlk girişte iki yanda karaağaçlar, yol boyunca da dut, kayısı, çam, akasya, elma, armut ağaçları ile çalılı-dikenli ağaçlar göze çarpıyordu. Bu yol Akçadağ İstasyonuna kadar uzanıyordu.

Akçadağ Köy Enstitüsü Sultan-suyu'nun Akçadağ'dan yanında kurulmuş ilkin. Hamidiye Kışlası'nda gelişmiş, sonra güneşe geçip Karapınar köyünün koltuğuna yerleşmiş. Demiryolu ile karayolu arasında tarla ve bahçeleri ile kurulduğu bu yerin sahipleri

Karapınarlarmış. Binaların biraz ilerisinde yolun solunda kantin, kantinin önünde de bir alan vardı. Bu alanın iki yanında basket potaları, güneyde uzun bir bina, batısında kocaman akasya ağaçları vardı. Bu alanda toplandık, sıra olduk. Öğretmenlerden biri adlarımızı okudu. Soyadımı “Özerol” yerine “Özeralp” olarak okuyan öğretmene düzeltme yaptırıldı. Okuma bitince, yarın sözlü sınavın yapılacağı ve erkenden okula hazır olmamız söylendi. Nereye baksak okula aitti. Otel, lokanta ve benzeri topluma açık herhangi bir yer yoktu. Minibüsle Malatya'ya döndük, geceyi yine otelde geçirdik, sabah erkenden de taksi tutarak okula gittik. İyice anımsamıyorum ama taksi beş ya da yedi buçuk liraya idi...

Sözlü sınavın, yakın zamanda yapıldığı söylenen okul binasının ikinci katında başlamak üzere olduğunu öğrenince katın koridorunda sıraya dizildik. Çağrılan içeri giriyorduk. Adımın söylendiğini duydum, ilerlerken de ilkokul ikinci sınıfta öğretmenim olan İpsir Güner'i gördüm. Bana bakarak; “Çabuk gir!” dedi.

Dersliğe girdim, benden başka birkaç öğrencinin daha olduğunu gördüm. Aslında ilk gözüme çarpan masaların karşı yanındaki kadınlı erkekli öğretmenler olmuştuk. Kapının tam karşısında, pencerenin yanındaki masada oturan öğretmen (Kemal Bey) beni yanına çağırdı. Yanında kalın çerçeveli gözlükleri olan bir bayan öğretmen (Fatma Er) vardı. Kemal Bey bana ondalık sayılarla ilgili bir işlem sordu, tahtaya geçerek yanıtladım.

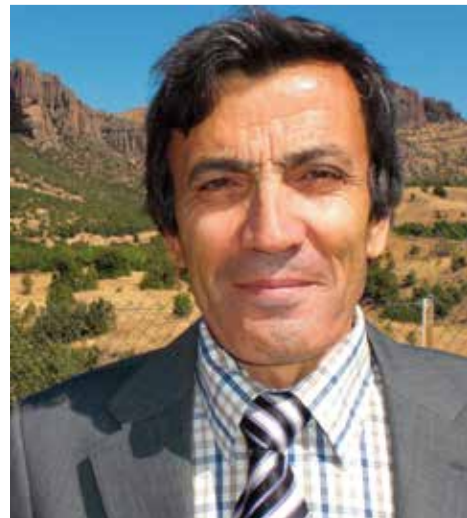
“Oldu, doğru” dedi Fatma Hanım. Kemal Bey, “Olmadı” yanlış, dedi. Kısa bir süre tartıştılar. Ben doğru yaptığımdan emindim, ama onlar nedense tartışıyorlardı. Kısa ve basit bir iki soru daha sordular. Orta yerde şışman bir erkek ile kısa boylu bir bayan vardı, onlar beni yanlarına çağırdılar. Ortaokul ikinci sınıf Türkçe kitabı olduğunu sonradan öğrendiğim kitabı elimde tutuşturarak okumamı istediler. Yazımı üzerinde bir portre vardı. Portre Hasan Ali Yücel'indi. Birkaç satır okumuştum ki Ahmet Bey (Baran) kitabı elimden alarak masanın üstüne koydu;

“Tamam, söyle bakalım, senin kalbin buranda mı?” diyerek midesini gösterdi.

“Hayır, benim kalbim buramda” diyerek soğukkanlılıkla yanıtladım ve elimi sağ göğsümün üzerine götürdüm. Umursamaz bir tavırla başka bir öğretmenle konuştu bir süre. Sonra birden dönerek sorusunu yineledi. Sanırım, “yanlışlığı”, “duymazlıktan” gelmişti. Aynı yanıtı alınca elini eline çalarak gülmeye başladı. İçimden umursamaz tavırına kızmıştım.

“İnanmazsanız bakın!” dedim sertçe. O ise hala elini eline çalıyor, “Allah Allah nasıl olur yahu?” diye söylüyor, bir yandan da konuştuğu arkadaşına bakıyordu. Açıklama yapma gereği duydum;

“Kalp aslında soldadır, ancak benimki sağda. İnanmazsanız bakın!” diyerek elini tutup kaldırdım. O ise hala güliyordu. İçten içe kızarak elini bıraktım. Bizi ilgilile izleyen kısacık Bayan (Nadide Pamir) elini uzatarak;

RÖPORTAJ

“Eğil bir bakayım” dedi. Masaya doğru eğildim, elini koyarak dinledi, gözlerini açarak, “Gerçekten de sağdaymış!” dedi. Ahmet Bey gülmelerini kesti, yanındaki öğretmenlerle bir şeyler konuştu, uzun bir kâğıdı önlerine alarak imzaladılar, ben de imzaladım. Birisi, “Tamam, çık” dedi, kapıya doğru ilerledim. Ahmet Beyin eli kapının tokmağında, “Nereye?” diye sertçe sordu. Biraz önce elini eline çalıyor gülen sanki o değildi.

“Çık dediler, ben de çıkıyorum” dedim. “Ya kapıyı açmazsam?” derken sert görünmeye çabalıyordum, ama beceremiyordum. Hafiften kızardım gibi; “O zaman yeniden sorular sorarsınız” dedim.

Elini kapının tokmağından çekerek gülmüsemi; “Peki, peki” diyerek kapıyı açtı ve koridora çıktım.

Sözlü sınav bitmişti. Kendimce soruları da bilmişim. Babam, İpsir Güner'de odaydım. Öğretmenim hemen yanıma yaklaştı, neler olduğunu sordu. Ben de olan biteni kısaca anlattım. Hepsini birden, “mutlaka kazanırsın” dediler. Hamza da başka bir derslikteydi. Babası yanıma geldi;

“Tek sen kazan da, oğlum kazanmasa da olur” dedi. Beni çok sevdi...

Hamza sınavdan çıktı, hem birlikte Malatya'ya, oradan da Hekimhan üzerinden köye döndük.

Yatılılık hakkını kazananlardan bazı eşyalar isteniyordu. Onları Malatya'dan aldık. Galip Çavuş, Hamza, babam ve ben birlikteydik hep. Malatya Yetiştirme Yurdu Müdürü, Başkavak köyünden öğretmen Hüseyin Takmaz bize birisini tanıştırdı, “Arkadaş olun” dedi. Latif Arı ile 1966 yılında tanıştık ve hala görüşüp konuşuyoruz.

Malatya'da kaldığımız süre içinde hükümet binasının arkasındaki sinemaya gittik babamla. Filmin adı, “Korkuz Adam”, başrol oyuncusu Fikret Hakan'dı. Ayağımın altından bir bıçak-kama çıkıyordu ve bununla düşmanlarına saldırıyordu. İlk kez bu filmde “kan” da görmüş ve oldukça serin olan yazlık sinemada ürpererek babama bakmıştım. Çıktıktan sonra babam bunun bir oyun, bir rol olduğunu söylemişti.

Yeniden okula gittik, babalarımız bizi orada bırakıp döndüler. Artık bir dolu bavul ve kendi başımıza kaldık.”

DAYAN: Daha sonra ters organları olanları neden araştırdınız, sizin gibi organları ters olanların karşılaştıkları ilginç hatıralar neler?

ÖZEROL: 24 Aralık 2011 tarihinde düzenlemiş olduğum kişisel siteme ad olarak “Süleyman Özerol (Ben Bir Situs Inversus)” adını verdim (<http://benbirsitus.webnode.com.tr/>). Buradaki yazılarımı okuyanlardan bana ulaşanlar oldu. İlk ulaşan Gülseren Ayıntap'ın “Eli kolu da mı Ters?” yazısını kendi adıyla ve izni ile sitemde yayınladım.

Facebook grupları oluştu, bu gruplara üye oldum, üye olanlarla iletişim kurdum. Bir kitap yayımlayarak dikkatleri çekmek amacıyla, gruplardaki üyelere duyuru yaptım. 2013 yılından bu yana yedi kişi katıldı, benimle birlikte sekiz kişinin öğrenme öykülerini, duygu ve düşüncelerini, önerilerini kapsayan

yazıları bir araya topladım, fotoğraflar ile zenginleştirerek bir kitap hazırladım.

DAYAN: Ani bir kaza sonucu kalp masajı yapılması gereken ters organlı kişinin, organlarının ters tarafta olduğu nasıl anlaşılacak. Bu gibi durumlarda organların ters tarafta olduğunu uyarın neler yapılabilir, yapılabiliyor mu?

ÖZEROL: Bu bir tıp konusu. En iyisi bunların Malatya'mızda iç organlar konusunda uzman olan İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Turgut Özal Tıp Merkezi Organ Nakli Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sezai Yılmaz, İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Kardiyoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ramazan Özdemir gibi doktorlarımızdan sorularak açıklanması.

Nüfus cüzdanlarının yenilenmesi aşamasındayız, hastalar için acil durumlarda ilk iş sağlık bilgilerinin kontrol edilmesi olmalı. Kişi ile ilgili tüm bilgiler sağlık kayıtlarında yer almalı. Bazı arkadaşlar kalbinin sağda olduğunu ya da organlarının ters tarafta olduğunu belirten bileklik yaptırılmışlar.

DAYAN: Normal yaşamda, organların tersliği nedeniyle karşılaşılan zorluklar var mı?

ÖZEROL: 1962 yılında öğrendim, şimdiye kadar bir zorlukla karşılaşmadım.

Ancak arkadaşlardan bazıları karşılaştıkları durumları anlatılarında yer vermişler.

En çok dikkat çeken konu, situs inversusların bağışıklık sistemlerinin biraz zayıf olduğunun öne sürülmesidir.

Situs inversuslar evlenebilirler mi, çocukları olur mu, olursa etkiler mi soruları soruldu sıkça.

Diğer bir konu da erkeklerin askere alınıp alınmayacaklarını sıkça sormaları.

Karşılaştıkları olaylardan da söz edenler oluyor elbette. Daha çok da önceleri bazı tıp adamlarının konuyu bilmedikleri, halkın çok garip karşıladığı, hatta Gülseren Ayıntap'ın anısında vardır; “Eli kolu da mı ters?” dedikleri gibi ilginç durumlar olduğu anı ve anlatılarda yer alır.

DAYAN: Başka neler söylenilebilir, topluma yönelik, tıbbi yönelelik.

ÖZEROL: Ben, aynadaki görüntü gibiyim; simetrik. Yine de en iyisini bilim yanlılar. O zaman toplum daha iyi aydınlanır. Olması gereken yerde olmayan, ters kurulum olan Situs Inversus'tan korkmayın. Korkulacak bir şey değil. Ancak “Olması gereken yerde olmayan” organları gibi, “olması gereken yerde olmayan” insanlar var. Situs Inversus, insana zarar vermezken bu tür insanlar her şey zarar veriyor. Korkulacak olanlar onlardır.

